

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Starea primordială de drept a Românilor pe pământul săsesc“.

— Cartea d-lui Georg Müller. —
(Fine).

D-lui Müller i-au stat la dispoziție toate arhivele bogate ale Sașilor. Cu toate acestea ne surprinde numărul neînsemnat de documente și acte nouă, la cari se provoacă. Ne face impresia, că dânsul a făcut o selecțiune între ele și a utilizat numai pe acelea, cari i-au convenit și din cari și a putut face cu ușurință concluziile d-sale. A utilizat însă o seamă de documente, cari trebuia să le publice în întregime, pentru că să se sprijinească pe ele, fiindcă nu odată s'a ivit bănuiala, că ele sunt falsificate. Ne gândim spre pildă la documentul lui Gavril Báthori din 1611, privitor la Gurarâului, când se știe, ce sentimente avea G. Báthori față de Sași (Bruckner O. c.), sau la imposibilul document al principelui Gheorghe Rákoczi din 1646, care spune de locuitorii din Sadu, că sunt „iobagii” Sașilor din Cisnădie. Probabil arhiva Cisnădiei nu-i aranjată încă, de documentul acesta nu are număr, sau poate d-l Müller s'a temut, că cineva se va încumeta să cerceteze autenticitatea acestui document? Cât de puțin scrupulos e d-l Müller în alegerea documentelor, pe cari se sprijinește, o dovedește și prin aceea, că dreptul de posesiune al orașului Sibiu asupra Rășinarilor îl întemeiază pe un document dovedit deja de fals. Diploma din 1467 a regelui Matia a fost declarată de falsă, deja în veacul XVIII. de furnurile competente. Un rescript prea înalt la 22 Iunie 1777 spune, că „Donatio isthaec non est usu roborata, contraria donatione et contrario usu est cassata; et vel ideo falsa esse videtur, quia annus ejusdem emanationis, cum chronologia regiminis atefati paerecordationis Regis disaeapat, nec solita illius saeculi

expeditionis formula vel stylus curialis illius epochae observatus sit“.¹ Cu toate acestea d-l Müller de loc nu se îndoiește de autenticitatea acestui document, fiindcă nu-i stă în interes s'o facă.

În adaus tratează d-l Müller și argumentele istorice, cari au îndemnat la vremea sa pe ministrul de interne să decreteze Tălmăciul și Săliștea și satele aparținătoare lor de îndreptățite a lua parte la universitatea săsească. Chestiunea aceasta a fost în repetiție rânduri temeinic discutată. D-l Müller nu a luat în considerare nici argumentele aduse la 1868 de regret. cavaler de Pușcariu în memoriul său înaintat parlamentului țării, și pare a nu cunoaște nici petiția scaunelor filiale ale Săliștii și Tălmăciului înaintată în 1871 ministrului de justiție. Adausul acesta nu e altceva, decât un resumat al diferitelor polemice scrise de Sași în chestiunea aceasta, pe care știința istorică o poate privi încheiată, după ce și istoriografi distinși și imparțiali ai Ungurilor s'au declarat pentru punctul nostru de vedere. Așa putem aminti pe Iakab Elek, excelentul cunoscător al referințelor de pe fundul regiu, care în studiul său „A királyiöldi viszonyok ismeretése” se ocupă în mai multe rânduri cu dreptul scaunelor amintite, de a cere să fie încorporate la fundul regiu și de a se împărtași de bunurile universității săsești. Pretutindenea aprobă punctul de vedere al Românilor, ilustrându-l cu însemnate argumente istorice. Același atitudine o observă și istoricul maghiar Balázs Ferenc în articolul său publicat 1872 în revista „Századok”. Mai nou în 1901 d-l Kiss B. a întărit cu noue dovezi istorice, că adevărul e pe partea noastră. Pe acești istorici d-l Müller găsește cu cale a nimici cu o trăsătură de condei, fără a le examina în mod științific

¹ Copia acestui act se găsește în Budapesta în arhiva statului, de unde i-a luat o copie d-l V. I. Alcalá, care a avut amabilitatea să ne-o pună la dispoziție.

argumentele destul de solide încă și după apariția cărții d-sale.

Din toate aceste observări, — fără de a intra de astădată în amănunte — nu putem să ne formăm, decât o judecată nefavorabilă asupra valorii științifice a cărții scrise de d-l Müller. Nesocotind starea de drept a fundului regiu — pe care ca un bun patriot sas îl numește consecvent „pământul săsesc” — dânsul a ales din imensul număr al actelor, ce ni s'au păstrat în arhiva universității cu privire la Români, numai pe acelea, cari puteau să confirme teoriile d-sale. În chipul acesta s'ar putea dovedi ușor, după același metod, înând ca bază abuzurile organelor săsești de prin veacul XVI—XVIII, despre foarte multe sate ale Sașilor, că nu erau libere ci supuse, ca și cele românești, și cu îndatoriri impuse numai iobagilor. Un astfel de cercetător unilateral însă nu poate avea nici decum pretenția să-i primim cu bucurie studiul, care nu prezintă nici un progres simțit față de înaintașii săi Eder, Bruckner și Josef Bedeus, în ceea ce privește obiectivitatea și scrupulozitatea științifică.

„Dass es sich um Vermögenswerte von vielen Hunderttausenden handelt, welche der Josephinismus auf Kosten der Sachsen den Ruu änen hat zuteil werden lassen, dürfte aus den bei den einzelnen Gemeinden erörterten Daten zur genüge hervorgehen“, — exclamă odată d-l Müller, adresându-se către conaționali săi și îndemnându-i a cere, pentru satele românești, despăgubire urbarială.

Marturisim, că dela un „savant” sas nu ne-am așteptat să vorbească mai calm și fără de nici o injurie la adresa noastră. „Die wilden Horden des W. woden Michael!” numește pe ostașii lui Mihail Viteazul, în vreme ce dânsul trece cu mult cinism peste tratamentul neuman de care erau împărtașiți Românii adeseori din partea Sașilor.

Incheiăm aceste șire cu maies-taticele cuvinte ale unui rescript preînalt din 3 August 1770 rostite la adresa Sașilor noștri: „Cu neplăcere am înțeles, că națiunea săsească vrea să-și atribue și proprietatea fundului regiu, în care locuiește, și dreptul lui. Deci pentru această aroganță să înfrunțați pe acea națiune și să-i faceți cunoscută neplăcerea noastră”. (Displicenter observavimus, nationem saxonicam proprietatem fundi regii, quem incolit, ejusque jus proprium sibi vindicare. Hoc itaque arrogatum cum peculiari displicentiae nostrae significatione eidem nationi exponetis).

De soartea aceasta ar trebui să se împățăsească și cartea domnului Müller.

Dr. Ioan Lazar.

Va intra opoziția în dietă? Astăzi, Luni, la orele 11 dieta ține o scurtă ședință, pentru a stabili ordinea de zi pentru ședința ordinară pe care o va țineea Joi. În jurul palatului parlamentar nu va mai fi astăzi cordon de poliștiți, jandarmi, ori soldați pentru că dela ședințele dietei nu mai e exclus nime dintre deputații opoziționali maghiari. Toți pot să-și facă apariția în dietă. Vor intra însă în dietă, ori vor rămâne și mai departe în rezistență pasivă? Hotărâre finală nu s'a luat încă în privința aceasta; dar sunt mulți dintre deputații opoziționali maghiari, cari doresc, ca opoziția să intre acum în dietă și să nu facă gălăgie, pentru a nu mai da ansă presidentului să o scoată din dietă, dar ia desbateri să nu iee parte, ci să-și precizeze în fiecare ședință punctul seu de vedere prin câte un orator, apoi să părăsască sala de ședințe. Hotărâre definitivă, că ce va face în viitor, ia opoziția în conferința pe care o ține astăzi la orele 9 dimineața.

Legea electorală. Comisiunea specială de patruzeci a terminat Vineri discuția asupra proiectului de lege despre alegerea de deputați la dietă. A mai făcut unele modificări în proiectul guvernului, afară de cele amintite în numărul trecut al ziarului nostru, dar de mică însemnătate. Proiectul va putea fi pus deci în curând în desbatere în plenu dietei, care-l va vota în textuarea comisiunei, dacă opoziția unită maghiară nu se va resgândi cumva și nu va începe o campanie energetică parlamentară în contra noiei legi electorale. Compa-

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

1. *Povestiri din cronicari*, publicate de Ovid Densusianu.

1. Cartea cuprinde părți alese din toți cronicarii noștri. Fragmentele, mai mult sau mai puțin rotunzite, ne descriu întâmplări singuratiche, ne dau câteva portrete istorice, sau descrieri de obiceiuri din trecut.

2. Din cauza limbei greoaie și încărcate cu arhaisme — judecându-se din punctul de vedere al limbei de azi, — nu se poate vorbi de o valoare formală a acestor fragmente; ba poate din contră. Din contră — fiind bătrânii noștri cronicari mai toți oameni de o adâncă religiozitate, cari judecau toate evenimentele din punctul de vedere al moralei creștine — valoarea etică educativă a escerptelor e indiscutabilă.

3. Fund limba greoaie și cum cartea tractează lucruri, ce cad în afară de sfera de cunoștințe a elevilor noștri de ori ce categorie, (fragmente din istoria celor 2 principate românești) — e potrivită numai pentru adulți. Deci locul ei va fi în bibliotecile populare (parohiale).

2. *Paserile noastre și legendele lor*, de S. Fl. Marian.

1. Cartea cuprinde o mică parte din „Ornitologia română” a regretatului folclorist S. Fl. Marian și anume descrierea, credințele și legendele poporului nostru, despre 5 din cele mai cunoscute pasări (ciocârha, domnișorul, priveghitoarea, vrabia și rândunica).

2. *Limba*, ca în toate scrierile lui Marian, e simplă și fluentă și astfel apropiată de graiul poporului. Cum în toate tradițiile, legendele și basmele poporului nostru se vândtează pretutindenea principiul unei înalte morale, (pretutindenea triumfează la urmă dreptatea și adevărul) — cârticica aceasta, a cărei parte de forță sunt tocmai legendele, încă se poate recomanda, fără scrupul din punctul de vedere al efectului educativ, ce-l poate avea asupra cetitorului.

3. *Cârticica* poate fi cetită de elevii din cl. V.—VI., de elevii din școala de repetiție și de adulți, de băeți, ca și de feute, la sate, ca și la oraș.

3. *Tradițiuni populare române*, adunate de S. Fl. Marian.

1. *Cârticica* cuprinde 5 tradiții populare, dintre cari patru despre Stefan cel Mare.

2. *Cârticica* intrunește toate calitățile, atât formale, cât și educative, ce le au în genere scrierile lui Marian.

3. *Cârticica* e potrivită pentru elevii din școala de repetiție și pentru adulți. Brașov, 12 Iunie 1912.

Nicolae Sulică
profesor.

Basme, adunate de I. C. Fundescu, Feți-Frumoși de odinioară, povești de T. Pamfilie, și Firișoare de aur, de T. Pamfilie.

1. *Basmele adunate de I. C. Fundescu — afară de Sorin* — toate au fond moral și deosebită valoare educativă. În basmul „Sorin” din punct de vedere educativ este de excepționat și felul cum se naște Sorin și purtarea neîdrească a mamei lui, care își jertfește propriul copil, ca să poată trăi necoturbată cu amantul. Limba simplă și curată a acestor povești e limba împede a basmului, fără provincialisme, de aceea pot fi înțelese cu ușurință de Românii de pretuundenea. Sunt lectură plăcută și potrivită pentru copii de toate vârstele, dar mai ales pentru copiii până la 12 ani.

2. *Feți-frumoși de odinioară*, de Tudor Pamfilie, sunt povești redată într-o limbă ușoară, plastică, iar-colea cu provincialisme necunoscute la noi. Din punct de vedere al cuprinsului, potrivite ca lectură pentru copii de 9—12 ani sunt numai: Găina de aur și cei trei frați, Făt-frumos dăruit ne-curatului, Vânătorul și urieșii și Busuioac și Siminoc. Pot fi cetite numai de adulți po-

vestile: Bujor-Bujorel, Feciorul de împărat și paserea măiastră și Povestea porcului năzdrăvan, iar: Fata de împărat fără minte, din cauza raporturilor erotate și nelegiuirilor cuprinse în ea, precum și: Povestea lui Cernat cel mare, care moarte nu mai are, atât pentru raportul de necredință dintre soți, cât și pentru felul cum sunt caracterizați fruntașii satelor, preotul și învățătorul, nu le socotesc potrivite nici pentru adulți.

3. *Firișoare de aur*, de Tudor Pamfilie, sunt de fapt așa cum le arată numele, material educativ prețios, alcătuit din istorioare și tradiții interesante, instructive și moralizatoare. Intrunesc simplitatea fabulei în acțiune și farmecul limbii în es-punere. Sunt lectură potrivită pentru copiii de 9—12 ani, dar mai ales pentru cei din cursul de repetiție și pentru adulți.

Sibiu, 21 Iulie 1912.

Dr. V. Stan.

Cu nr. 1464 Școl. din 16 Martie s. e. am primit însărcinarea de a studia 8 broșurele, publicate de Silvestru Moldovan în „Biblioteca populară a Tribunei”, ținând în vedere, întrucât sunt potrivite pentru bibliotecile școlare sau nu. Părerea mea cu privire la aceste broșuri mi-o cuprind pe scurt în următoarele:

Toate 8 broșurile cuprind povești.

trioții sași sunt cam supărați, că propunerile lor nu au fost primite toate din partea comisiunii, anume: că nu s'a stabilit un cens mai urcat pentru Ardeal și că analfabeții nu au fost excluși dela dreptul electoral, dar să mângâie cu speranță, că interesele lor vor fi ținute în vedere și la arondarea nouă a cercurilor electorale. Vom vedea, intrucât li se va împlini și această dorință.

Războiul. Firul telegrafic aduce de pe câmpul de războiu știrea despre noue mici învingeri ale Turcilor asupra contrariilor lor, cu toate că în zilele din urmă a nins și pe acolo și zăpada mare a făcut cam anevoioasă războirea. Învingerile acestea nu vor schimba însă situația, și Turcia a făcut demersuri, ca puterile mari europene să inițieze de nou pertractările de pace între beligeranți. Știe și înțelege acum Turcia, că ea nu are pe nime pe partea ei, și astfel ori învinge, ori e învinsă, sfârșitul ei e — moartea.

Diferendul româno-bulgar. Chestia regulării graniței între România și Bulgaria a intrat în o fază nouă, care deocamdată exclude posibilitatea izbucnirii războiului între aceste două state. După ce a decedat nu au putut ajunge la înțelegere guvernele din București și din Sofia, s'au învoit ambele, ca puterile mari europene se regulate chestia graniței româno-bulgară, dar cât se poate de grabnic, și exact pe baza convenției internaționale dela Haga. Asta e condiția guvernului român.

Cum își împlinesc preoții noștri datoria.

Cele publicate în ziarul „Românul” din Arad sub titlul de sus și reproduce și de noi, în numărul 12 al ziarului nostru, au dat indemn domnului I. Crăciun, paroh în Spring, se trimite o întimpinare ziarului aradan, în care se respinge acusa, că preoții și învățătorii nu și-ar face datoria ca conducători ai poporului nostru. Reproducem și noi din întimpinare părțile următoare:

„Dar să nu i se ia în nume de rău, căci poate anonimul nostru va fi fost de bună credință, că dacă nu-și ridică glasul, autoritățile noastre bisericești n'ar fi știut ce să facă.

Nu voiese a întinde vorba, ci întreb pe stimabilul anonim: cu ce drept acuză două tagme de oameni, că n'ar lucra nimic pentru luminarea poporului? De unde și-a luat așa informațiuni concrete? Sau poate a inspecționat toate parohiile din metropolia noastră și astfel s'a convins despre starea lucrurilor?

Și mai întreb pe anonimul, că oare cine a deșteptat poporul din amorteală și l-a scos din întunerec la lumină, dacă nu preoțimea dimpreună cu dascălimea, cari zilnic stau în contact cu poporul? Iar în ceea ce privește cursurile de analfabeți, deși nu am așa date pozitive, (ca anonimul) totuși pot susține, că acele cursuri s'au ținut în trecut și se țin și azi, nu în puține, ci în foarte multe comune, cu deosebire însă se țin în comunele din comitatul Sibiului, unde e o adevărată emulație între preoții și învățătorii. Prin urmare ceea ce susține anonimul D. N. e o acuzație superficială neserioasă.”

Credem, că e o mică neînțelegere la mijloc. În corespondența sa, domnul D. N. nu a apostrofat pe toți preoții și învățătorii, și nu pe toți i-a invinovat, că nu țin cursuri cu analfabeții, ci numai pe aceia, cari

Este indeobște recunoscută valoarea educativă a poveștilor, dacă intrunesc anumite condiții. Urmează deci că cea mai potrivită lectură, ce o pot da bibliotecile școlare copiilor, sunt poveștile. Ele — prezentând raporturi primitive, în o formă simplă și ușoară de înțeles, potrivite mentalității copilului, — le preocupă în grad foarte mare fantazia și infiltrază în suflet, pe nesimțite, felul lor de a înțelege și de a vedea lucrurile. Copilul naiv crede tot, ce se spune în poveste, de real; de aceea trebuie ca lectura aceasta să aibă o înaltă valoare etică și totodată și estetică: cu mijloace estetice (poezie) să deie conținut moral-educativ. Numai așa va da mână de ajutor la ajungerea scopului moral, ce-l urmărește instrucția, numai așa va putea lectura desvolta gustul estetic și o judecată sănătoasă. În poveștile ce le dăm în mâna copiilor, trebuie deci să iasă biruitoare totdeauna, ce e firesc, ce e bun și ce e adevărat; prostia și tot ce e rău și imoral, trebuie să rămână biruite. Forma trebuie să fie simplă, dar totodată aleasă, lipsită de trivialități și expresii ordinare, lipsită de înțelesuri dubii. Astfel copilul, nedepins încă de a judeca, ușor se poate desvolta în direcția greșită, făcând iluzorii străduințele școlare.

Conduc de aceste principii pedagogice, am constatat, că numai unele din poveștile cuprinse în cele 8 broșurele, in-

de fapt nici nu țin. Și cumcă numărul acestora nu e tocmai mic, se știe foarte bine aici, în Sibiu. Intenținea a fost deci atât cu scrierea articolașului, cât și cu reproducerea lui în ziarul nostru: îndreptarea celor rămași îndărăt în privința aceasta, iar nicidecum ofensarea celor buni și harnici, cărora laudă li se cuvine.

Cronică bisericească.

Istoricitatea persoanei lui Isus Hristos și importanța sa pentru prezent

(Urmare).

Pentru dovedirea științifică a superiorității etice Sale, să o comparăm noi pe aceasta cu etica stoică, care cu deosebire la Seneca pare — după unii — a-i sămăna mult. Învățătorul din Stoa învăța, că oamenii să ajute semenilor lor, însă numai cu fapta în mod mehanic, fără motivul îndurării și al iubirii, pe cari el le oprește. Stoicul — pentru liniștea sufletului său — trebuie să se ferească de orice afect, fie el oricât de ideal. Cât de îngust și egoistic ni se prezintă acest lucru!

La aceasta ni se reflectează din partea contrariilor: Etica Testamentului Nou nu este oare tot așa de egoistă? Nu a vorbit Hristos despre răsplată și pedeapsă, și astfel nu a diformat El oarecumva conținutul său intern prin această motivare a pretensiunilor Sale? Aici am ajuns la punctul cel mai delicat, pentru că foarte ușor ne-am putea înșela prin o contemplare prea superficială. Mântuitorul a pășit — întocmai ca și profetii Testamentului Vechiu — ca predicator al pocăinții și se folosea, ca și ei, de mijlocul vorbirii profetice. Inflăcărată Lui mânie morală L-a răpit la amenințarea infircoșată: „Vai ție Bethsaidă, în ziua aceea îți va fi mai rău ca Sodomei și Gomorei”. Dar să ne aducem aminte pe de altă parte, cum a promis El tuturor celor nemernici și asupriți, cari doreau mântuirea, pacea împărăției lui Dumnezeu și plenitudinea mării Sale. Să ne aducem aminte că Mântuitorul lumii intru-nește în sine încă două deregătorii ca: arhieru și rege.

Permis e deci a căuta și accentua ce ce are El comun cu profetii Test. Vechiu? Just este a-l contempla pe el din punct de vedere al mâniei Sale divine și al amenințărilor Sale? Sigur că nu! Deoarece odată totuși trebuie să ne punem întrebarea, dacă intradevăr pot fi unite pe deplin aceste motive esterne cu însăși culmea și intenținea pretenziunilor; dacă o inimă doritoare după viața eternă, care e mână totodată și de frica iadului, poate oare ea da naștere unei moralități atât de intensive și complete?

La această dovadă negativă adangem și una pozitivă. Dacă prevedem noi temeinicia pretenziunilor lui Is. Hr. cu întrebarea: prin ce influențează ele așa de mult? atunci vom constata numai decât că nu ideea de răsplată și pedeapsă lucră ca în Test. V., ci *aversiunea internă față de rău și însăși ademenirea binelui*, cărora Mântuitorul li-a dat o expresiune incomparabilă. Noi adevărat să facem binele pentru el însuși, fiindcă e bine, nu însă pentru oarecare răsplată.

Oare ce influențează în parabolele și învățăturile Mântuitorului despre post rugăciune și elemozină (Mat. 6)? Doar numai faptul că ele încheie cu cuvintele: „Tatăl vostru cel ceresc vă va da vouă întru arătare”? Oare nu mai ales admirabilele sale icioane despre ceice „vestesc în-

trunesc condițiile înșirate mai sus, ceea ce se poate ușor explica, dacă avem în vedere, că ele fac parte din o bibliotecă pentru popor și nu s'au scris urmărind scopuri pedagogice. Înainte însă de a cerceta fondul lor, țin să fac câteva reflexii generale cu privire la formă.

Forma nu este consecvent destul de îngrijită. Se vede, că autorul — în năzuința lui de a se apropia cât mai mult de graiul simplu al poporului și de a reglândi cât mai fidel mentalitatea lui, uită că nu trebuie să se coboare prea jos, ci — pe cât numai se poate — să-și ridice cetitorii la sine, obicinându-i cu maniere mai alesse în modul de exprimare.

Astfel prea adeseori întrebunțează cuvântul „dracul”, și altfel prea des folosit de popor, încât să-l mai răspândim și în scrieri literare; mai ales că se poate înlocui ușor cu alte expresii. Apoi fraze, ca: fire-ar de deochi; să fie... bală sfaristă... etc. Stilul e cam lipsit de colorit, uneori banal. Cu toate acestea are și părți bune. Întrebunțează limba vorbită de poporul nostru din Ardeal, simplă și clară, lipsită de latinisme, neologisme și provincialisme (până la două-trei: potori, bate oerob etc.) După puțină modificări, cari se pot face ușor cu ocazia retipăririi broșurilor, nu s'ar mai ivi în această privință greutăți serioase pentru introducerea lor în bibliotecile școlare.

(Va urma).

uliți” faptele lor cele bune, despre acei cari își cernese fețele când postesc și despre cei mândri, cari profanează rugăciunea în colțurile străzilor, — căci „amin zic vouă, aceia-și vor lua plata lor”, spune Domnul.

Sau să luăm o asemănare oarecare, d. e. *pilda despre fiul cel pierdut*. Aici ne descrie Mântuitorul cu o artă admirabilă pe *părintele* și nemărginita lui *iubire*, care după judecata comună a oamenilor apare ca o slăbiciune, dar care ne captivează total. Cu un contrast fin pune Mant. în gura fratelui postulatul dreptății omenești, față de care Isus Fiul și Tatăl Său Dumnezeu mult mai sus, și prin acest contrast a rușinat El virtutea și dreptatea omenească înrătată, că bunătatea și iubirea — care toate le iartă — apar aproape ca ceva de sine înțeles. Pot oare acestea fi tipurile și motivele unui egoist stăpânit de gândul răspătirei, care face binele numai din frica de pedeapsă?

Nu! O judecată sănătoasă ne va spune și aici, că *izvoarele postulatelor Mântuitorului nostru sunt în fine și ca ultimul motiv ceva de tot nou, anume o credință adevărată în Deu, vrednică de cel mai înalt ideal omenesc*.

În momentul acela, când dezvoltarea morală va fi ajuns la o astfel de curățenie și înălțime, încât ea va ridica postulatul *binelui simț*, ca pe cel conducător la scop, atunci e evident că etica a ajuns la un punct decisiv important. Deoarece, pe lângă libertatea voinții, e sigur că omul își poate impune o faptă bună, că față de idealul iubirii sau cel al castității, „tu să faci” al Test. V. nu mai are rost. Eu nu mi pot suprima sau impune un sentiment fără retăcerea unui afect. *Iubirea creștină* însă, cu toate contradicțiile eticilor influențați de etica filosofiei istorice, are în sine ceva din afect. Această iubire, așa precum a înțeles-o Mântuitorul, este *bucuria stăimă în crederea în Deu și în oameni*. Aceasta însă nu se poate forța, ci trebuie să urmeze din internul omului de sine.

Tot astfel stă lucrul și cu castitatea și adevăritatea aceea, care este tărie internă și deplinătate. Aici ajunge postulatul moral la punctul acela când el devine atât de nobil și sublim, încât nu mai poate fi „datorință”. Aceasta însă adeseori se trece cu vederea. Dacă postulatul moral devine atât de puternic, atunci există două posibilități. Omul sau desperază sau prin o întâmplare deosebită (mirnată), el devine cu totul altul nou, căruia moralul i se pare ceva de sine înțeles. Întocmai ca și popului florile și productivitatea sa. Întâmplarea aceasta este tocmai aceea ce creștinismul numește *renaștere, adică ceea ce înțelegea Isus prin cuvintele „Faceți pocăință, căiți-vă, să vă pară rău că trăiți” și aceea ce a exerciat el prin predica sa*.

Cine nu simțește în sine această iubire și curățenie ca cea mai esențială putere de viață întocmai ca Mântuitorul — pe acela bunătatea lui Dumnezeu, cea predicată de Hristos să-l rușneze și atragă, amenințarea să-l infircoșeze și promisiunea să-l împinteneze, acela să învețe dela însuși Mântuitorul precum a învățat Petru și Zacheu, precum a învățat păcătoasa: ce înseamnă a fi om și cine este Dumnezeu. Hristos a predicat pe Dumnezeu Tatăl ca pe unul, care soarele său îl face să răsară preste cei buni și preste cei răi, și dă ploaie pentru păcătoși ca și pentru cei drepti. Chiar această bunătate paradoxă alui Dumnezeu, care stă mai presus de orice dreptate și putere și care constrânge la venerațiunea cea mai profundă — noi toți suntem numai slugitori netrebniți — influențează asupra omului, încât el răpit de atâta mărime, bunătate și sfințenie devine cu totul altul nou întru durerea conștiinței și în bucuria sufletului său. Fie că el din același motiv devine sigur de iertare, din care mai înainte însuși s'a condamnat: Dumnezeu este iubire, ea înfruntă, dar și iartă.

Darul cel mai sublim, oferit lumii din partea Mântuitorului, este: religunea mântuirii morale.

Omul e deci mântuit de preceptul „tu să faci” al Test. V. h. u. ca de ceva străin și urgent; dar i s'a dăruit viața morală. Iată deci o schimbare a tuturor afectelor sale. Frica și grija au dispărut, chiar și la cel mai decăzut om se reintoarce iubirea și curajul pentru adevăr, deoarece el trăește acum numai pentru Dumnezeu, devenind liberul domn al tuturor acțiunilor sale.

Esemplu complet ne-a dat Mântuitorul în decursul vieții sale pământești, care este îndreptarul și normativul cel mai perfect, la îndeplinirea tuturor faptelor noastre. Din parabolele lui Isus și din felul cum tratează El cu poporul în predicile Sale, chiar și omul care nu este capabil de o definiție științifică, simțește această intimitate și plenitudine divină, această siguranță și claritate, această curățenie a unei vieți în Dumnezeu.

Din ultimele cuvinte e evidentă cauza, din care nu se poate desface acest *ideal*, precum voesc unii, de persoana lui Hristos. Idealul acesta nu e numai o în-

vătătură, ci o *viață în Dumnezeu*. El poate fi transmis și propagat mai bine tocmai prin parabole și istorioare morale. Mai ușor se poate câștiga fiind văzut și trăit de oameni și cu atât mai mult de primul său purtător. Un învățat mai bătrân al lui Isus s'a exprimat foarte potrivit, că faptul acesta să asemănă vântului: „Sufarea lui o auzi, dar nu știi de unde vine și încotro merge?”

Mântuitorul nostru a fost și îndeplinitorul religiei morale a Judeilor, pe care a dus o la culmea ei, ba chiar trecând culmea a introdus-o în religunea mântuirii. Insuși Hristos zice: „N'am venit să stric legea, ci să o împlinesc”.

Din punct de vedere al istoriei religioare, Budha întemeietorul religiei budhiste, se încearcă de a fi comparat cu Isus Hristos. Acela ar fi dat credințioșilor săi religunea estetică a mântuirii, un mijloc de a se scăpa de durerile existenței. Politeismul ajunge la un asemenea punct, unde apoi se disoalvă întocmai ca și Iudaismul (religiunea legii). Dacă cunoașterea lumii devine mai profundă, politeismul se prefăce pretutindenea în „panteism” (în dumnezeirea naturii), și totodată oamenii încep a cunoaște nesuficiența bunurilor promise din partea zeilor, precum: mâncare, beutură, femeie, copii, casă și curte, noroc și succes. Acestea nu-i putea mulțami pe oameni pentru totdeauna, fiindcă toată plăcerea este trecătoare, ca și lucrurile cari o produc. Astfel se afla lumea înainte de venirea Mântuitorului într-un stadiu de iritațiune și de așteptare după o soartă mai bună.

(Va urma).

NOUTAȚI.

Parastas. Eri, Duminecă, după terminarea sfintei liturgii, s'a oficiat în catedrala din Sibiu parastas pentru od hna sufletului marelui nostru mecenat *Emanuel Gozdu* și totodată și pentru a fericitului *Dr. Liviu de Lemeny*, decedat înainte cu un an. A pontificat I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitanul *Ioan Meșianu*, asistat de Preacuvioșii Lor: Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcarin*, vicariu arhiepiscopesc și Protosincolul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, director seminarial, de asesorul consistorial *Lazar Irileanu*, de preotul *Ioan Oțoiu*, prof. sem. și de diaconii *Dr. V. Stan*, și *I. Costea*. Escelența Sa a rostit apoi o trumoasă cuvântare, scoțând în ea la iveală însușirile și virtuțile mecenatului *Emanuel Gozdu*, isvorâte toate din o bună și corectă educație religioasă-morală, primită în casa părintească.

† **Baronul Geza Duca de Cadar**, deputat congressional, deputat al sinodului eparhial din Caransebeș, deputat la dieta țării, ales în cerul Sasca-montană, etc. a decedat subit în Viena, Sâmbătă dimineața. Înregistrăm cu adâncă părere de reu această tristă veste și deplângem moartea prea timpurie a omului, dela care atât biserica noastră, cât și neamul românesc, era în drept a aștepta încă mult bine. Fie binecuvântată memoria sa!

Noul patriarh Săptămâna trecută s'a făcut intronizarea noului patriarh Ghermanos, care a fost primit în audiență la palatul sultanului și distins cu marea cordon al ordinului Medjidie. Patriarhul Ghermanos după aceasta s'a prezentat la marea vizir și la miniștri, apoi s'a dus la biserica patriarhatului, unde s'a oficiat un serviciu divin. Numeroase depește de felicitare au sa'utat pe capul bisericii ortodoxe.

Cursurile „Asociațiunii”. Publicul românesc, intrunit în sala festivă a muzeului „Asociațiunii”, eri d. a. la orele 5, a ascultat cu mult interes conferința dlui *Dr. A. Crăciunescu*, profesor seminarial, care a vorbit despre cultura Romanilor și a Grecilor și despre trecerea dela păgânism la creștinism. La fine conferințarului a fost aplaudat și aclamat.

Proces de presă. Pentru un articol publicat în „Românul” din Arad, în luna Maiu 1912, împotriva episcopiei gr.-cat. maghiare din Hajdúdorog, curtea cu jurați din Oradea-mare a declarat Joi vinovat pe redactorul responsabil de atunci al „Românului”, *Atanasiu Halmăgian*, iar tribunalul l'a osândit la o lună închisoare și 100 coroane amendă. S'a dat recurs de nulitate.

Jubileul dinastiei Romanov. S'a stabilit, cum se vestește din Peterburg, programa festivităților planuite pe zilele de 6-9 Martie, cu ocazia jubileului dinastiei Romanov. Serbările au să fie bisericiești, militare și civile. În 7 Martie țarul și țarevna vor primi în palatul de eamnă deputațiile omagiale, trimise din partea deosebitelor clase sociale din împărăția rusească. În aceeași zi seara va avea loc ceremonia recepțiunii corpului diplomatic.

Hymen. Sâmbătă d. a. la orele 5 și-a serbat cununia religioasă, în catedrala din Sibiu, domnul *Dr. Caiu Brediceanu*, avocat în Lugoj, cu domnișoara *Marioara Comșa*, din Săliște. Nași au fost: doamna și domnul *Dr. Alexandru Vaida Voevod*, cu doamna și domnul *Dr. Nicolae Comșa*, iar preoții cununători: domni *Lazar Tritean*, asesor consistorial și *Ioan Oțoiu*, profesor seminarial.

Indreptare. În articolul „Un jubileu semi-secular”, publicat în numărul 13 al ziarului nostru, s'a strecurat o greșală însemnată. Pe pagina 51, coloana I, șirul 29, numărul de jos în sus, s'a tipărit cuvântul „matadorii” în loc de „mandatarii”. Facem cuvenita indreptare. Zicerea are deci se sune astfel: „Urgența este votată de toți mandatarii fără, în deplină unanimitate”.

În retragere. Se anunță din Viena, că admiralul contele *Montecuccoli*, împlinind etatea de 70 ani, cere să fie trecut la starea de pensionar.

Hymen. Domnișoara *Cornelia Nicolae*, învățătoare, și domnul *Ilie Aleman*, învățător, și-au serbat cununia religioasă eri Duminecă, în biserica gr.-ort. română din Avrig.

Militarizare. Camera română a votat un proiect de lege, care hotărăște ca în caz de război să se poată militariza întreg personalul căilor ferate române.

Un episod din război. Corespondentul german *Dr. Francisc Lipp* comunică un interesant episod de pe câmpul de război din Tracia: La Bunar-Hissar turcii au înșelat pe bulgari și au arborat un steag alb; când ofițerii bulgari au eșit în front ca să trateze cu ofițerii dușmani, turcii au deschis un foc ucigaș, care a nimicit două batalioane bulgare și pe toți conducătorii acestor ostași. În urma faptului perfid, zice corespondentul, comandantul bulgar a dat un ordin ca răniții turci să fie împușcați fără cruțare.

Strada Pierre Loti. Din Constantinopol se scrie: Comitetul pentru apărarea țării a hotărât, ca una din străzile capitalei să poarte numele scriitorului și academicianului francez *Pierre Loti*. Hotărârea aceasta este un răspuns la broșura publicată de Loti, care și-a exprimat adâncă indignare pentru cruzimile comise din partea aliaților balcanici în războiul purtat cu turcii.

Cetățean ungar jăfuit. Bandiți sârbi au atacat, pe drumul dintre Belgrad și Lazarevaț, un negustor *Ioanovici* din Panciova, și i-au jăfuit banii în sumă de 86 mii coroane. Hoții au dispărut fără urmă. Ioanovici de supărare a sărit într-o fântână și s'a înecat.

Impotriva opiumului. Se știe că *utca* (rachiu rusesc) face mari stricăciuni în averea și sănătatea supușilor împăratului tuturor rușilor. În vremea din urmă, alături de *utca*, începe a se răspândi și consumarea opiumului. De aceea consiliul ministerial din Petersburg a oprit, ca în ținutul Amurului să se mai samene macul, din care se extrage sucul narcotic. Obiceiul de a bea opiu s'a lăsat mai ales în China, de unde se vede că a trecut și în Rusia.

Incendiu în Stambul. Câteva zile de-a rândul, în săptămâna trecută, a bătuit un mare foc în apropiere de Hagia Sofia și de hipodrom. Incendiu de acum din Stambul a distrus 100 de case și cam 40 de magazine. Multe familii de funcționari rămânând pe stradă, s'au adăpostit în moscheea Ahmed și în Sf. Sofia. Marinarii vasului de război austriac *Taurus*, și alți marinari străini, au dat ajutor la lucrările de stângere. Cauza incendiului nu se cunoaște.

D-l Victor Pop, farmacist în Săliște, cu privilegiul logodirei dsale cu domnișoara *Mărioara Borcia*, dăruiește 10 cor. la „legatul Ion Borcia pentru ajutorarea copiilor săraci din Săliște, aplicați la meserii” al „Fondului Episcopului N. Popea pentru masa învățăcelilor”, ear fratele miresei d-l *Dr. Demetriu Borcia*, paroh, dăruiește din același prilej și același legat tot 10 cor. — Pentru primos aduce calde mulțumite, în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: *Victor Tordășianu*, prezident.

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și econ. Ardeleana” în Orăștie-Szászváros.

Mșcarea învățătorilor noștri. Față de proiectul de lege despre regularea salariilor învățătoarești, care, cum am spus, va fi pus în discuție parlamentară probabil în ședința de Joi a dietei ungare, învățătorii noștri de ambele confesiuni, au avut mai multe nedumeriri, pe cari și le-au precizat într-o conferință ținută în 2/15 Februarie, în Cluj, sub prezidenția domnului *Clement Grivase*, director școlar în Năsăud. Conferința la care au participat vre-o 50 de învățători, la propunerea raportorului *I. P. Lazar*, a votat mai multe rezoluțiuni, cari au fost trecute apoi într-un memorandum, prezentat prin deputațiune Escelenților Lor, Domnilor Mitropoliți din Sibiu și Blaj, cari au luat cu multă bunăvoință memorandumul în primire și au promis că vor interveni la locurile competente.

Domnitori și Preșidenți. Ziarul *Le Journal* a publicat o revistă asupra suveranilor și preșidenților de republici în ziua, când *Poincaré* și-a ocupat noua demnitate. Noul președinte are în Europa numai doi colegi: unul în Elveția, al doilea în Portugalia. Azia are deocamdată pe chinezul *Iuanșicai*; în Africa există, de o sută de ani, republica *Liberia*. America în sfârșit, cu 19 republici, este adevărata patrie a acestei forme de guvernament. — Numărul statelor monarchice este mai greu de statorit. După ziarul amintit, se află pe tot pământul treizeci de domnitori. Preșidenți de republică sunt douăzeci și patru.

Expediție în țara Francisc Iosif. Guvernul francez a însărcinat pe *Iuhu Payer* să facă o expediție științifică în regiunea polului nordic. *Iuhu Payer* este fiul renumitului explorator austriac, care în 1873 a descoperit țara *Francisc Iosif*. Acum este vorba să se facă studii speciale de fizică, meteorologie și geologie, pe pământul țării amintite. Vor lua parte la călătorie mai mulți zoologi, botaniști, geologi, medici și un aviator cu două mașine de sburat. Expediția va fi provăzută și cu un aparat pentru telegrafia fără sarmă, pentru a fi în legătură permanentă cu stațiunea de pe turnul Eiffel al Parisului. Rezultatele cercetărilor se vor publica într-o serie de monografii. Zarele parisiene scriu, că tânărul *Iuhu Payer* și-a câștigat întinse cunoștințe la observatorul astronomic și la instutul central meteorologic din capitala franceză.

La reuniunea meseriașilor sibiieni, au fost primiți următorii membri ordinari: *George Vasileu* (originar din Orăștie, fiu de comerțant), sodal carnațar; *Dem. Murășan* (orig. din Oena Sibului, fiu de econom), sodal cizmar; *Ioan Bozdog* (orig. din Vingarad fiu de econom), *Dem. Hancu* (orig. din Săliște, fiu de cărcimar) sodal pantofar, *Ioan Lupean* (orig. din Alamor fiu de econ.), *Nicolae Purcariu* (orig. din Armeni, fiu de econ.), sodal faur; *Pavel Vintia* (orig. din Sancel, fiu de econ.), sodal măsar; *Victor Stroescu* (orig. din București, Rom., fiu de pantofar, cu 2 g. mu.), *Vasile Rodeanu* (orig. din Săliște, fiu de cococar), sodal pantofar; *Nicolae Francu* (orig. din Benciu, fiu de econ., cu 5 clase gimn.), sodal lăcătuș; *Simion Tincu* (orig. din Debeșii săs., fiu de econ., cu 1 cl. gimn.), calfa de prăvălie; ear între membrii ajutători a binevoit a să însere d-l *Ioan Leucă*, arhitect (Sibiu — Brașov).

Act de recunoștință.

Cu prilejul „convenirii noastre sociale” din 26 Ianuarie n. 1913, marele binefăcător al neamului *Vasile Stroescu* a binevoit a răspunde invitației noastre cu contribuția de 100 cor., sumă ce să va plăti prin casariatul „Albinei” coristei, pe care o vom alege pentru a se perfecționa în străinătate în cusătorie sau modistărie, eventual în tricotație. Binefăcătorul nostru, dl *I. G. Bibicescu*, a răspuns cu 1850 cor. (20 Lei), ear membrul onorar al nostru pantofarul *Simion Simoneti*, (Săliște) cu 2 cor. În cele următoare dăm numele și sumele dăruite de suprasolvenții noștri generoși: *Nicolae Socol*, proprietar (Petroseni), 4 cor.; doa *Constanța Dr. Baint*, *Dr. Simion Filipoiu* cand. de adv., și *Ioan Petrașcu*, măstru croitor, câte 2 cor.; *Candid Popa*, inv. la școala de aplicație a semin. „Andreian”, *Teodor Moldovan* m. cizmar, *Arghel Bena*, funcț. la „Albina”, *Traian Petrișor*, paroh (Gușterița), *Dr. Vasile Bologa*, dir. la internatul „Asociațiunii”, *Dr. E. Precup*, profesor, *Dr. Z. Gheajă*, cand. de adv., *Timotei Popovici*, *Dr. Silviu Dragomir*, *Aurel Popovici*, profesori seminariali, *Ioan Stoica*, măstru pantofar, (Avrig), *Ioan Radu*, măstru măcelar, *V. Ban* și *N. N.*, câte 1 cor.; *Emil Petruțiu*, măstru măsar și *Teofil Căliman*, inv. (Rășinar), câte 60 bani *Moise Frățila*,

dir. școlar (Rășinar), *Stan Severin*, *Em. Budalea*, sergent, *Ioan Precup*, contabil, *Zăharia Aron*, măstru cizmar și *N. N.*, câte 40 bani; *Ilie Sirbețiu*, 30 bani și *Nicolae Romoșan*, 20 bani. Cu palaria „Dzeu vede!” purtată prin subscrișul prezident dela om la om, s'a încasat 31-17 cor.

Din venitul curat am destinat 200 cor. (inclusiv contribuția dlui *Stroescu*), drept ajutor unei coriste pentru a se perfecționa în străicătate, fie în cusătorie, sau în modistărie, eventual în tricotație, 50 cor. i-am dăruit măstrului pantofar *Ioan Gâldeanu*, care în urma unui foc, care i-a mistuit aproape totul, a rămas cu 4 copii mititei pe stradă; 31-17 cor. fondului „*Andrei baron de Șaguna*” pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriașilor; ear câte 18-33 cor. le-am adaus la următoarele legate ale Fondului Episcopului *Nicolae Popea* pentru masa învățăcelilor, anume la legatul *T. L. Albini* pentru ajutorarea copiilor din Cut, aplicați la meserii, la legatul *Dr. Ion Borcia*, pentru cei din Săliște, la legatul *M. Mocanu*, pentru cei din Cernatul-Săcelelor, la legatul *Victor Petrișor*, pentru cei din Veștem și al legatul *Sabina Dr. Preda n. Andreica*, pentru cei din Câmpeni, sau în total 91-65 cor.

Aducem cele mai sincere și adânc simțite mulțumite tuturor acelor, cari au contribuit și pe această cale la întărirea noastră.

Sibiu, 17 Faur 1913.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Economie.

Adunarea generală a băncii „Zlagneana”.

Joi, în 20 Februarie nou, s. c. s'a ținut în opidul montan *Zlagna*, în localul institutului, adunarea generală pe anul 1912 a băncii „*Zlagneana*”.

Localul institutului este un frumos edificiu cu etaj, situat în piața orașului, edificiu ajuns în mână românească prin cumpărare, pe prețul de vre-o 30.000 coroane.

Institutul a făcut importante adaptări la acest edificiu, aranjându-l conform trebuințelor și coperindul cu eternit, așa încât azi edificiul acesta se prezintă ca un mic palat domnesc.

Pe lângă acest palat, institutul mai dispune de o casă frumoasă situată tot în piața orașului, care e dată de prezent în chirie, unui neguțator român așezat în *Zlagna*.

Realitățile acestea ale institutului dau dovadă deplină, cumcă institutul „*Zlagneana*” este condus de oameni harnici, cari pe lângă ajutorarea poporului cu bani, pun bază solidă acestui institut, cucerind teren aici în inima orașului, unde maghiarii demult au înălțat un palat frumos, pentru institutul de bani al lor, care datează de înainte de întemeierea „*Zlagneana*”.

Adunarea generală însăși, condusă de înțeleptul ei președinte, părintele *N. Cristea*, a decurs în cea mai bună ordine, și pot afirma, că a fost o adunare generală de model, în care nu s'a auzit un singur glas disonant sau de om nemulțumit.

Deși anul 1912 a fost atât de critic în cele finanțare, totuși direcțiunea institutului *Zlagneana* cu activul și zelosul seu director *N. Olariu*, a știut lucra atât de corect și cuminte, încât institutul și în anul acesta greu și-a adus roadele sale, spre mulțumirea generală a acționarilor.

În direcțiune au fost realeși: vrednicul președinte *N. Cristea*, care dela întemeierea institutului a fost totdeauna membru marcant al direcțiunii, și care poartă interes deosebit față de mersul normal al institutului, apoi apreciatul și stimatul domn *Dr. Ioan Pop* avocat în Alba-Iulia, care multe servicii prețioase a prestat în favorul institutului nostru, și până a nu fi membru în direcțiunea acestui institut.

Terminate fiind cele oficioase, a urmat o masă comună, la hotelul *Moldovan*, unde în toast și cântări am petrecut câteva ore vesele și plăcute. Cu cântări melodice au înveselit masa simpaticul și veselul juriconsult al institutului, domnul *Dr. Candiu David* și afabilul contabil *Virgil Crișan*.

N'au lipsit nici lăutarii, cari cu arcurile lor au electrizat tălpile celor voinici și dornici de a face câte un pont sau figură de gingașe mișcare din cele jocuri românești, spre complăcerea tuturor mesenilor.

Cătră seară apoi am început a ne împraștia, ducând fiecare cu sine plăcute și neuitate impresii dela această adunare generală.

La anul cu bine, vă zic

Eu.

Poșta redacției.

„*Munca noastră*”... Tema e destul de interesantă și totdeauna de actualitate, dar nu e tratată cu îngrijirea recerută. Prea mult se repetăză ideile. Mai trimite și altele, și dacă corespund să vor publica.

Teatru.

Astăzi, Luni, se dă în beneficiul dirigentului *Laska* opera „*Traviata*”. Marți piesa „*Drei Erlebnis eines englischen Detektivs*”. Mercuri opereta „*Wiener Blut*”. Joi piesa „*Der gute Ruf*”, și Sâmbătă, în beneficiul artistului *Kurt Wonger*, piesa „*Büxl*”.

Din public.*)

Mulțumite publice.

Petrecerea aranjată de corul bisericesc din Turnișor în 26 Ianuarie v. (2 Febr. n.) a. c. a avut un desăvârșit rezultat, atât moral, cât și material. Venitul curat a fost 100 cor., din cari 50 cor. s'a dat bisericii, iar 50 cor. în fondul corului.

Cu acea ocaziune dl *Ioan Iliu*, notar în Orlat a binevoit a ne trimite 3 cor., ca răscumpărare a biletelor, iar ca suprasolviri au contribuit: *Lazar Vulc*, din Sibiu 2 cor., *C. Bacă*, paroh, *Poplaca* 50 fl. și *T. Benchea*, inv., *Roșia* 50 fl.

Primească sus numiții domni espreșiunea sincerei noastre mulțumite, ce și pe această cale le aducem.

Turnișor, la 2/15 Febr. 1913.

Pentru corul bisericesc:

Romul Flatoș
paroh-prezident.

Subscrișul în numele parohienilor mei aduc și pe această cale cele mai călduroase mulțumite consătenilor mei *Ioan Tirt* și *Ioan Marcu*, cari fiind duși în America, nu și-au uitat de sfânta noastră biserică nici acolo, ci prin jertfe și alergări au adunat dela următorii: *Moise Popa* 75 cenți, *Moise Vaja* 50 cenți, *Mihail Cărmăzan* 50 cenți, din *Băcia*, *Nechfor Carașca*, *Bintinț* 50 cenți, *Petru Giurca*, *Poplaca*, 50 cenți, *Lazar Trif*, *Bintinț*, 50 cenți, *Dionisiu Faur*, *Iosășel*, 50 cenți, *George Sovadă*, *Mărgineni*, 50 cenți, *Maria Fodo*, *Romoșel*, 50 cenți, *Nicolae Contora*, *Porcești*, 50 cenți, *Dumitru Gavrilă*, *Lisa*, 25 cenți, *Nicolae Gidav*, *Romoșel*, 50 cenți, *George Crăciunescu* *Ticușoara*, 30 cenți, *Constantin I. Ciortea*, *Bălăești*, *România* 1 dolar, *Vasile N. Icide*, *Țințariu*, *România* 1 dolar; *Ilie Beza*, *Dencumare*, 50 cenți, *Pavel Iu*, *Săsciori* 50 cenți, *Ieronim Bucur*, *Săncraiu*, 1 dolar *Nicolae David*, *Galat*, 50 cenți, *Constantin Cristean*, *Bertin*, 25 cenți, *George Nestor*, *Bălăzeteke*, 25 cenți, *Veslie Pupăză*, *Feriház*, 50 cenți, *Pavel Pupăză*, *Feriház*, 50 cenți, *Ilie Muntean*, *Feriház*, 25 cenți, *George Popa*, *Breaza*, 25 cenți, *Vasile Șerban*, *Lisa*, 1 dolar *Frida N.* 50 cenți, *Simion Oancea*, *Sibișel* 25 cenți, *Iosif Pascu*, *Sibișel* 50 cenți, *George Costrea*, *Pociovalestea* *România* 50 cenți, *Constantin Teodorescu*, *Bintinț* 1 dolar, *Ioan Drăghici*, *Vintul-de-jos* 25 cenți, *Cosma Cotoc Nagyfalu* 50 cenți, *Nicolae Sirbu*, *Sebeș* 25 cenți, *Mihail Pădurariu*, *Daia* 15 cenți, *George Istrate* *Daia* 15 cenți, *Lazar Todor*, *Loneasa* 15 cenți, *Ioan Julia*, *Răhău* 25 cenți, *Ioan German*, *Călnic* 25 cenți, *Panthie Caliman*, *Geogiu-de-jos* 30 cenți, *Danil Fulea* 75 cenți, *Ilie Petric*, *Chitid* 50 cenți, *Petru Stoicou*, *Chitid* 1 dolar, *Toma Bușca Chitid*, 50 cenți, *Rusalio Vișoiu*, *Chitid* 1 dolar, *Moise Dinulescu* 1 dolar, *Chitid* 50 cenți, *Gavril Făniș Chitid* 1 dolar, *Silvestru Dimulescu* *Chitid* 1 dolar, *Petru Petroiescu* *Chitid* 50 cenți, *Ioan Steff*, *Chitid* 50 cenți, *Petru Arghel Chitid* 150 dolar, *Simion Cazașca*, *Dăncu-mic* 25 cenți, *Vasile Șandrescu*, *Căstău* 50 cenți, *Aron Benea* *Mihaleni* 50 cenți, *George Neaga*, *Szombatság* 50 cenți, *Petru Careșca* și soția *Szombatság* 50 cenți, *Ioha Hermuton* 15 cenți, *Mărie Coresca Szobatság* 25 cenți, *Ilie Radu*, *Gârbova* 50 cenți, *George Radu*, *Gârbova* 25 cenți, *Ioan Bordean*, *Cărpiniș* 25 cenți, *Moise Stăngu*, *Cincumare* 50 cenți, *Centu Pleter Beresa* 1 dolar, *Moise Sinoi*, *Strei-Ohaba* 1 dolar, *Ioan Marcu*, *Boșorod* 3-60 dolar și *Ioan Tirt*, *Boșorod* 3-60 dolar. Suma totală 41 dolari 65 cenți, care se va folosi pentru cumpărarea unui candelabru în biserică.

Tuturor marinosilor donatori li se esprimă și pe această cale în numele comitetului parohial din partea subscrișului mulțumită călduroasă.

Boșorod, la 1/14 Februarie 1913.

Nicolau Popa
preot gr.-or.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

„Cassa de păstrare (reuniune)“ în Săliște.

Convocare.

P. T. Membrii „Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște“, sunt invitați la

a XXIX-a adunare generală ordinară,

conform §. 15 din statutele reuniunii, pe Joi în 20 Martie st. n. a. c. la 2 ore p. m. în sala festivă a școlii gr-or. din Săliște, pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul consiliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanțului pro 1912, distribuirea profitului și votarea absolutului.
5. Alegerea a 2 membri în consiliul de inspecție în sensul § 22 cu mandat de 3 ani.

Domnii membrii cu vot decisiv, — adică aceia cari sunt trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt, în sensul dispozițiilor §. 10 din statute, rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 17 Martie st. n., iar la institutele: „Albina“ Sibiu, „Cassa de păstrare în Mercurea“, „Ardeleana“ Orăștie, „Mureșana“ Răghinul săsesc, până în 15 Martie st. n. 1913.

Săliște, 20 Februarie 1913.

Direcțiunea.

(51) 1-1

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1912.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa în număr	65,149 55			Capital societar	250,000—
Monete	289 24			Fondul de rezervă	100,000—
Bon în Giro-Conto la banca A.-ungară	500—	65,938 79		„ special de rezervă	88,011 68
Cambii	813,939 88			„ de binefaceri	68,231 39
Imprumuturi hipotecare	914,795 71			„ spital. public în Săliște	60,326 15
Credite de Cont-curent cu acoperire	910,647 23			„ de penziune	25,905 19
Credite personale	282,264—	2,921,646 82		Depuneri în casete	15,938 51
Efecte publice și diverse acții	344,770 10			Depuneri spre fructificare	2,809,863 85
Casele institutului	98,000—			Imprumuturi în Cont-curent	106,190—
Imprumuturi din fondul de binefaceri	68,231 39			Cambii reescontate	22,343—
Depunerea înființând. spital public în Săliște	60,326 15			Diverși creditori	6,357 15
Depunerea fondului de penziune	25,905 19			Dividende neridicate	540—
Mobilier	5,762 90			Interese anticipate pro 1913	21,871 23
după amortizare de	582 90	5,180—		Profit net	45,218 56
Diverși debitori și interese trans. restante	30,798 27				
		3,620,796 71			3,620,796 71

Spese.		Contul Profit și Perdere		Venite.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pt. depuneri spre fructificare	129,866 83			dela cambii	60,095 18
pt. reescont	1,721 60	131,588 43		„ împrumuturi hipotecare	65,585 73
Spese:				„ credite de Cont-curent	55,773 72
salare și bani de cvartir	19,933 18			„ „ personale	23,783 18
marce de prezență	1,910—			„ efecte	15,750 46
imprimare, registre, porto, diverse	7,295 19	29,138 37		Chirii	3,291 47
Contribuțiune:				Profit la monete, proviziune și alte venit	1,379 59
directă	5,644 39				
10% după interesele depunerilor	12,986 68	18,631 07			
Amortizări:					
din casele institutului	500—				
„ mobilier	582 90	1,082 90			
Profit net		45,218 56			
		225,659 33			225,659 33

La finea anului 1911 au fost 273 membrii, în anul 1912 au repășit 5, de nou au intrat 12 membri, la finea anului 1912 au fost 280 membri cu 1250 părți de fondare.

Săliște, în 31 Decembrie 1912.

DIRECȚIUNEA:

Dr. N. Calefariu m. p., prezident. C. Hertia m. p., dir.-exec. Dr. N. Comșa m. p. Dr. Ioan Lupăș m. p. D. Roșca m. p.
D. Lăpădat m. p. Petru I. Comșa m. p. N. Hențu m. p. Bucur Comșa m. p. I. Bârsan m. p. Ioan Răuciu m. p.

Subsemnatul Consiliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Săliște, în 20 Februarie 1913.

Ioan Banciu m. p., prezident. Ioan Chirca m. p. C. Criștiu m. p. Iuliu Crișan m. p. Ilie Hociotă m. p.

„CREDITUL“

institut de credit și econ., soc. pe acțiuni în Zernești — takaré- és hitelint. részvénytársaság Zernest.

Convocare

la

a IX-a adunare generală,

a institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „Creditul“ în Zernești ce se va ține Duminecă în 9 Martie st. n. 1913 la 2 ore după amiază în localul institutului, la care sunt invitați cu toată onoarea toți domnii acționari a se prezenta în sensul §-ului 20 din statutele societății.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a 2 notari și 3 verificatori.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului și a împărțirii profitului.
4. Intregirea direcțiunii prin alegerea a 2 membri.
5. Alte propuneri eventuale.

Zernești, în 16 Februarie 1913.

Direcțiunea.

Meghivó.

a „Creditul“ zernesti takaré- és hitelintézet részvénytársaságnak vasárnap 1913 évi márczius hó 9-én délután 2 órakor az intézet helységében megtartandó

IX-ik rendes közgyűlésre,

melyre a részvényes urak az alapszabályok 20 §-a értelmében tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Két jegyző és három hitelesítő megválasztása.
2. Az Igazgatóság- és elügyelő bizottságnak évi jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság kiegészítése 2 tag választása által.
5. Egéb esetleges indítványok.

Zernest, 1913 évi február hó 16-án.

Az igazgatóság.

(50) 1-1

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1912.

Activa — Vagyon.		Mérleg számla 1912. Dec. hó 31-ével.		Pasiva — Teher	
		K	f		
Cassa în număr — Pénztári készlet	6,015 30			Capital social — Részvénytőke	160,000—
Număr depus la bănci — betétek különféle bankoknál	10,104 80	16,120 10		Fondul general de rezervă — Altalános tartalék alap	30,477 85
Cambii — Váltók	689,688 63			Fond de penziuni — Nyugdíj alap	2,600—
Cambii hipotecare — Jelzálogos váltók	83 339—	773,027 63		Fond cultural — Művelődési alap	3,868 40
Obligațiuni cu caventi — Kezességi kötvényköcsöny				Depuneri — Takaré- és hiteltőke	395,262 89
Efecte acții dela bănci — Erték papirok bank rész	3,500—			Reeseont — Visszleszámitolás	99,318—
Perdere de curs — Vesztesség az értékpapiroknál	100—	3,400—		Diverse conturi creditoare — Különféle hitellezők	1,474 03
Mobilier — Főszereles	656 36			Interese anticipate — Atmeneti kamatok	6,992 10
după amortiz. — Leírás után	56 36	600—		Venit transp. din anul 1911 — 1911. dec. 31-iki áth. nyer.	2,026 57
Realități, casa institutului — Ingatlanok, bank háza	9,800—			Profit curat — Tiszta nyereség	23,838 78
după amortiz. — Leírás után	900—	8,900—			
		925,858 62			925,858 62

Contul profit și pierdere.

Debit — Tartozik.		Nyereség és vesztesség számla.		Credit — Követel.	
		K	f		
Interese de depun. — Kamat betétek után	23,324 24			Interese — Kamatok:	
Salare — Fizetések	1,800—			dela cambii — Váltok után	42,560 16
Spese — Költségek	1,567 19			dela cambii hipotecare — Jelzálogos váltok után	5,196 46
Tipărituri, porto etc. — Nyomatványok, Postadij st.	71 73	3,438 92		dela obligațiuni cu caventi — Kötvény kölcsönök után	11,366 35
Contribuțiuni — Adók:				dela efecte — Erték papirok után	125 20
10% după interesele de dep.	2,832 42			Proviziuni — Jutalékok	5,136 12
dare directă, etc. — Egyenes adó stb.	5,018 57	7,850 99		Chirie — Házbér	125—
Amortizare — Leírás:				Venit transp. din anul 1911 — Athozat nyereség	2,026 57
din mobilier — A felszerelésből	56 36				
din realități — Az ingatlanokból	900—				
Perdere de curs la efecte — Vesztesség az értékpapiroknál	100—	1,056 36			
Profit transp. din anul 1911 — 1911. dec. 31-iki áth. nyereség	2,026 57				
Profit curat — Tiszta nyereség	23,838 78	25,865 35			
		66,535 86			66,535 86

Zernești, în 31 Decembrie 1912. — Zernest, 1912 évi december hó 31-án.

Iancu Mețianu director executiv. Nicolae Pană contabil.
Nicolae Garoiu Dr. Eugeniu Mețianu Ioan Dan Ioan Hamza Nicolae Guguian

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Aluliroi felügyelő bizottság jelen számlákat megvizsgálva teljes rendben s. a szabályszerűen vezetett könyvekkel meg-egyezőnek és helyesnek találuk.

Zernești, în 16 Februarie 1913. — Zernest, 1913 évi február hó 16-án.

Ioan Strevoiu președinte. Bucur Mețian Ioan Sperchez Ioan St. Coleșiu
Ioșif Oncoiu, revizor expert al „Solidarității“.